

De Raad voor de rechtspraak
Postbus 90613
2509 LP DEN HAAG

Houten, 17 december 2019
Onderwerp: toepassing Wet wijziging curatele beschermingsbewind en mentorschap

Geachte Raad,

Met verbazing en grote zorg hebben wij het artikel in Trouw van 30 november jl. gelezen en de uitzending van 'De Monitor' op 1 december jl. bekeken: 'Zorginstellingen kunnen door een wetswijziging uit 2014 'lastige families' buiten spel zetten. Naar aanleiding van de vele berichten uit onze achterban delen wij onze zorg met u en verzoeken wij u om een gesprek over de toepassing van de betreffende wet en zijn wij benieuwd naar uw reactie.

Uit onderzoek van dagblad Trouw, 'De Monitor' (KRO/NCRV) en Investico (onderzoeksjournalisten) blijkt dat zorginstellingen gebruikmaken van gewijzigde bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek betreffende curatele beschermingsbewind en mentorschap, om familie van cliënten van de zorginstellingen aan de kant te schuiven (boek 1, art. 385 en art. 461-462)¹. Deze artikelen bieden zorgaanbieders de mogelijkheid om wegens 'gewichtige redenen' ontslag van de familie als curator of mentor aan te vragen. Zorgaanbieders blijken, volgens bovengenoemd onderzoek, een in hun ogen onwerkbaar relatie met de curator/mentor te zien als een 'gewichtige reden' voor ontslag van curator- of mentorschap .

Zorgaanbieders zouden in 2019 934 maal bij de rechtbank een verzoek hebben ingediend voor het aanstellen van een curator of mentor. Onbekend is hoe vaak dit gebeurde omdat er nog geen curator/mentor was of omdat het gaat om een verzoek om ontslag en vervanging van een familielid als curator/mentor.

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2019-01-29>

Onmogelijke positie voor ouders/verwanten

Vanuit de achterban van KansPlus, Sien en Leder(in) krijgen we duidelijke signalen dat er grote zorgen zijn over de rechten en positie van ouders/verwanten. Familieleden geven aan dat ze in een onmogelijke situatie belanden als ze in conflict komen met de zorgaanbieder over bijvoorbeeld de kwaliteit van de geleverde zorg.

Bij de helpdesk van KansPlus en Sien krijgen we schrijnende voorbeelden binnen. Signalen dat zorgaanbieders en ouders/verwanten lijnrecht tegenover elkaar staan en er geen oplossing komt. De ouders/verwanten zijn in deze tegenstellingen de onderliggende, zwakste partij. Ook zijn er meerdere signalen dat de nieuwe curator/mentor de ouders belemmert of zelfs verbiedt contact te hebben met hun eigen kind. In sommige gevallen worden zij zelfs geweerd bij de zorgplanbesprekingen. Dat is niet acceptabel. De zorginstelling en de curator/mentor moeten het belang van de cliënt centraal stellen, en daar horen de ouders en andere verwanten van de cliënt bij. In de bijlage (pagina 4) vindt u drie actuele signalen die we wij uit de praktijk ontvingen.

In de uitzending van De Monitor gaf een rechter aan dat hij er bij voorbaat van uitgaat dat een zorgaanbieder het beste met de cliënt voorheeft als er sprake is van een vastgelopen relatie tussen ouder en zorgaanbieder. Daarom stelt hij de zorgaanbieder in het gelijk en ontslaat hij de ouder als curator/mentor. Dit is onaanvaardbaar.

Indien er sprake is van een 'onwerkbaar relatie' tussen de zorgaanbieder en een curator/mentor dient er mediation plaats te vinden en/of een onafhankelijk onderzoek naar de aard van de meningsverschillen en mogelijke oplossingen.

Enige 'gewichtige reden': niet houden aan wettelijke taken

De enige 'gewichtige reden' voor ontslag van curator/mentorschap die we ons kunnen voorstellen is dat deze aantoonbaar handelt in strijd met de belangen van de cliënt en zich daarmee onttrekt aan de wettelijke taken. Dit dient dat - overeenkomstig het advies van de Gezondheidsraad over Goede Vertegenwoordiging (21 mei 2019)² – met een onafhankelijk onderzoek te worden vastgesteld. Het zich niet houden aan de wettelijke taken is ook het enige argument als grond voor ontslag, zoals genoemd door de regering in de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer (4 oktober 2013)³.

Onafhankelijkheid professionele curator/mentor

We vinden het van groot belang dat een curator/mentor volkomen onafhankelijk functioneert van de zorgaanbieder. Om die reden kan een professionele curator/mentor niet werkzaam zijn voor de zorgaanbieder en mag deze zeker minimaal vijf jaar niet meer werken voor de zorgaanbieder. Precies zoals de wet nu voorschrijft.

Daarnaast is het zeer onwenselijk dat een zorgaanbieder zelf een kandidaat kan aandragen voor de rol van curator/mentor. Hierdoor heeft de curator/mentor of diens bureau een commercieel belang bij een goede relatie met de zorgaanbieder, waardoor de onafhankelijkheid niet gegarandeerd kan zijn.

² <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2019/05/21/goede-vertegenwoordiging>

³ https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20131004/memorie_van_antwoord/document3/f=/vjdqfzqotezv.pdf

Graag hebben we op korte termijn een gesprek met u om onze zorgen verder toe te lichten en van u te vernemen hoe hier in de rechtspraak mee zal worden omgegaan.

Met vriendelijke groet,

I. Soffer

directeur Ieder(in)

D. van de Kaa

directeur KansPlus

K. Spanbroek

voorzitter Sien

Adresgegevens:

Ieder(in)
Churchillaan 11
3527 GV Utrecht
030-7200000

KansPlus
De Molen 83
3995 AW Houten
030-2363744

Sien
Randhoeve 221
3995 GA Houten
030-2363738

Bijlage 1

Casus 1: Ik word neergezet als een overbezorgde moeder die zich bemoeit met futiliteiten. De instelling ergert zich aan mij. Ik word behandeld alsof ik ontoerekeningsvatbaar ben. De zorginstelling duldt geen bemiddeling en als we er iemand bij halen vliegen we er meteen uit. Ik wil weten wat mijn rechten als moeder/curator zijn. Ik voel me een domme, dwaze moeder en vraag me af of ik als ouder een eerlijke kans krijg.

Casus 2: Een moeder vraagt of zij als mentor/vertegenwoordiger ontslagen mag worden. De moeder wil geen contact meer met de voormalige woonvoorziening van haar zoon. Deze is failliet gegaan en maakt nu een doorstart. Zij heeft geen goede ervaringen met deze woonvoorziening. Nu heeft ze van de nieuwe zorgaanbieder een brief ontvangen: als ze het contact met de vorige zorginstelling niet toelaat, zal aan de rechtbank gevraagd worden haar als mentor te ontslaan.

Casus 3: Ik ben ontslagen als bewindvoerder van mijn zoon van 36 jaar. Ik wil dit terugdraaien. Wat kunnen jullie voor mij doen?